

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 80 peti vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati peti vrsta Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopisni se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Moskva odklonila mirovni poziv

Društvo narodov je prejelo po preteku določenega roka negativni odgovor sovjetov — Ako bodo v Ženevi obsodili sovjete kot napadalce in jih izključili ter dovolili članicam Društva narodov, da nudijo Finski individualno pomoč bo sovjetska vlada, ki že sedaj ne vodi politike mednarodnega sodelovanja prekinila odnose z Anglijo in Francijo

Ženeva, 13. dec. s. (Reuter) Odgovor sovjetske vlade na brzojavko, ki jo je poslalo Društvo narodov v ponedeljek zvečer, je prišel v Ženevo večer pozno ponoči, več ur po poteku roka, ki je bil stavljen za izročitev odgovora.

Komisar za zunanje zadeve Molotov je sporočil odgovor sovjetske vlade v brzojavki na predsednika odbora Društva narodov, ki mu je poverjena naloga, da prouči sovjetsko-finski spor. Molotovljeva brzojavka se glasi:

»Sovjetska vlada se vam zahvaljuje za prilazno vabilo, da bi se udeležila razprave o pritožbi finske vlade. Sovjetska vlada pa ne smatra za možno, da pristane na svojo udeležbo iz razlogov, ki sem jih sporočil že v pismu dne 5. dec. na tajnika Društva narodov, g. Avenola.«

Ženeva, 13. dec. AA. (Havas) Odgovor sovjetske Rusije na povabilo DN ni po-

vzročilo v diplomatskih krogih nobenega presenečenja. Ugotavlja se, da se sovjetski odgovor izogiba dveh predlogov, ki ju je formuliral predsednik sveta DN to je prenehanje sovražnosti in mirovna pogajanja. Molotov ni navedel nobenih argumentov za to, da sovjetska vlada ne bo poslala v Ženevo svojega zastopnika. Molotov se sklicuje samo na vsebino brzojavke, ki jo je 4. septembra poslal tajništvo Društva narodov. Razlogi, na katere se sklicuje Molotov so: 1. da sovjetska Rusija prizna samo eno vlado, in to vlado, ki je bila pod imenom »ljudske vlade« imenovana drugi dan po invaziji v neki finski vasi in 2. da je Poljska še vedno zastopana v svetu Društva narodov. Molotov smatra isto tako za izjavo, da je tajništvo DN »sloho« vzelo v razpravo apel finskega delegata dr. Rudolfa Holstija.

Ženeva, 13. dec. e. Na današnji plenarji seji bo argentinski delegat predložil formalni predlog za izključitev sovjetske Rusije iz Društva narodov. Po dosedanjih informacijah naj bi bila razprava kolikor mogoče kratka, nakar bodo zahtevali naveden sprejem resolucije, ki naj bi vsebovala naslednje točke:

1. Obsodbo sovjetske Rusije zaradi napada na Finsko.
2. Ugotovitev napada in podpore Finski Gleda tega sodijo, da bo ta podpora protovoljna in posamezna, ne pa kolektivna. Na podlagi predloga angleškega delegata »utvrdi, ki je lani zastopal mnenje, da se glede na zlom politike kolektivne varnosti sprejme sistem samostojne in protovoljne podpore za vsakega posameznega člana, da po svojih sredstvih prispeva na pomoč Finski.
3. Izključitev sovjetske Rusije iz Društva narodov.

Zavezniško orožje za Finsko

Ženeva, 13. dec. s. (Associated Press) Pričakujejo, da bosta takoj ko sprejme Društvo narodov primerno resolucijo proti sovjetski Rusiji, Anglija in Francija pričeli posiljati Finski orožje in vojni material. Mnoge južnoameriške države pa nameravajo poslati Finski petrolej in živila.

V Moskvi so bili presenečeni...

Ženeva, 13. decembra. Dejstvo, da je takoj poimenovani posebni odbor Društva narodov poslal brzojavko sovjetski vladi, se je večeraj komentiralo na vse mogoče načine. V glavnem pa so smatrali, da ta brzojavka ne more imeti nobenega pozitivnega rezultata. V vseh krogih je prevladovalo prepričanje, da bo sovjetska Rusija nadaljevala svojo imperialistično politiko, kakor jo je začela.

V sovjetskih novinarskih krogih v Ženevi, kjer je tudi neki komisar, ki je podtajnik Društva narodov imajo vtis, da so v Moskvi precej presenečeni zaradi tega, ker je v posebnem odboru za proučeva-

nje finsko-sovjetskega spora med 15 članic 9 držav, ki nimajo nobenih diplomatskih stikov s sovjetsko Rusijo, zlasti pa tudi to, da je predsednik tega odbora predstavnik Portugalske, torej države, ki jo smatra sovjetska Rusija za najboljšo sovražno.

Ameriška sodba

Washington, 13. dec. s. (Havas) V ameriških vladnih krogih pripominjajo k negativnemu odgovoru sovjetske vlade na apel Društva narodov, da je sedaj popolnoma jasno, da je sovjetska Rusija prenehala voditi politiko mednarodnega sodelovanja, ki jo je vodila pod zunanjim ministrom Litvinovim.

Washington, 13. dec. AA. (Havas) Smatra se, da je sovjetska odklonitev ameriškega posredovanja glede ureditve finsko-sovjetskega spora podkrepila tezo onih, ki so za prekinitev diplomatskih odnosov med Zedinjenimi državami in sovjetsko Rusijo.

Nemško mnenje

Berlin, 13. decembra. e. Dasi nemški listi poudarjajo zelo malo pozornosti sestanku Društva narodov, so se včeraj vendar obširno razpisali o tem, zlasti pa o pisanju italijanskega tiska glede na definitivni izstop Italije iz Društva narodov. Iz tega se vidi, da želi nemški tisk na ta način poudariti popolno soglasje Italije in Nemčije o Društva narodov.

Glede včerajšnje seje pa na pristojnih mestih izražajo dvom, da bi mogli sklepi Društva narodov koristiti za likvidacijo sovjetsko-finskega spora. Smatrajoč Društvo narodov kot nekako notranje združene države, brez kakršnegakoli vpliva na zunanjo situacijo, poudarjajo, da je ženevska institucija izgubila vsak pomen in da je postala tudi kompromitirajoča za vsako nevtralnno državo, ki aktivno sodeluje v njej. Kot dokaz, da se to čuti v mnogih drugih državah, navajajo, da so se včeraj silili govoriti samo predstavnikov zainteresiranih strani, ne pa tudi izjave predstavnikov lake nezainteresirane države. Oddavne eniatx rdgove umihwy 2

Finska zahvala Rooseveltu

Washington, 13. dec. AA. (Havas) Predsednik, finske republike Kallio je poslal predsedniku Rooseveltu kablagram kot odgovor na poslanico, s katero je Roosevelt čestital Finski o priliki obletnice neodvisnosti. Kallio pravi v svojem odgovoru med drugim: Prejel sem vašo poslanico z občutkom olajšanja ter ste lahko prepričani, da je ves finski narod globoko hvaležen vam in ameriškiemu narodu.

Jekleni plaz z vzhoda

Italijansko časopisje opozarja na premoč sovjetov in zahteva pomoč mali Finski

Rim, 13. decembra j. (Havas) Italijanska javnost z naraščajočim vznemirjenjem spremlja čedalje huji pritisk sovjetske vojske na vseh finskih bojiščih. Listi se vznemirjeni vprašujejo, kako dolgo bo Finska še lahko kljubovala silnemu sovjetskemu navalu na njenih mejah. Ze sedaj se finska vojska z lastnimi močmi komaj brani pred jeklenim plazom, ki je pritisnil na njo z vzhoda. Če se Finski tudi posreči za nekaj časa vojsko zadržati sovjetski naval, je vsceno skoraj nemogoče, da bi gospodar-

Vojna na morju

London, 13. dec. s. (Reuter) Letalsko ministrstvo javlja, da so angleška letala obalne zaščite ponosno uspešno opravljala patrolno službo nad območjem Holgolanda, kjer imajo svoje oporišče nemške edinice, ki polagajo mine ob angleški obali.

London, 13. dec. s. (Reuter) Ob vzhodni angleški obali se je večeraj potopil mali angleški parnik »Marwich Head« (496 ton). Zadel je na mino izmed 11 članov posadke, jih je samo 5 rešila neka ribiška ladja. Vsi so ranjeni. Ostalih 6 pogrelo in so skoro gotovo izgubljeni.

Helsinki, 13. dec. AA. (Havas) Neka sovjetska podmornica je s topovskimi strelami potopila v bližini pristanišča Mandiluoto nemško ladjo »Bollheim« (3320 ton), ki je registrirana v Hamburgu in ki se vračala v Nemčijo s tovorom drv. Granata je

ubila kapitana, drugega kapitana in telegrafista. Rešenih je bilo 29 članov posadke.

Ameriški Rdeči križ za Evropo

Washington, 13. dec. i. Predsednik Roosevelt je izjavil, da je ameriški Rdeči križ doslej sbral že pol milijona dolarjev za Evropo. Od te vsote je bilo finskemu Rdečemu križu nakazanih 25.000 dolarjev, za 16.000 dolarjev pa je bilo nakupljenega sanitetnega materiala za Finsko. Roosevelt je tudi omenil, da je kredit 10 milijonov dolarjev, ki ga je Amerika odobrila Finski, določen za civilno prebivalstvo, nikakor pa ne za nakup vojnega materiala.

Postani in ostani član Vodniške družbe!

Danes odločilni sklepi

Južnoameriške države za izključitev sovjetov iz Društva narodov — Za nagel sprejem resolucije glede na sovjetsko finski spor

Ženeva, 13. dec. s. (Associated Press) Plenum Društva narodov se sestane na sejo danes popoldne ob 10., da vzame predvsem na znanje poročilo odbora, ki proučuje sovjetsko-finski spor. Čeprav vsebina poročila, ki ga je odbor sestavil na plenum, še ni objavljena izjavljajo v dobro poučenih krogih, da poročilo označuje in obsoda sovjetsko Rusijo kot napadalca, sicer pa ne predlaga nobenih konkretnih ukrepov proti sovjetski Rusiji, temveč prepisuje sklepanje o tem popolnoma plenumu Društva narodov.

Za današnjo sejo plenuma se je že prijavil k besedi argentinski delegat. Kakor znano, je argentinska vlada takoj po sovjetskemu napadu na Finsko stavila Društvo narodov predlog, da se Sovjetska Rusija izključi iz Društva narodov. Brez dvoma bo na današnji seji argentinski delegat ta predlog ponovil in utemeljil. Kakor je

bilo mogoče sinoči izvedeti, je sedaj končno veljavno večina južnoameriških držav za izključitev sovjetske Rusije. Tudi urugvajski delegat se izjavlja za izključitev. Nasprotno so sinoči izjavljali v sovjetskih diplomatskih krogih v Ženevi, da bo sovjetska Rusija prekinila diplomatske odnose z Anglijo in Francijo, če bosta ti podpirali predlog o izključitvi, isto tako pa z vsemi ostalimi državami, ki bodo za predlog iz lastne volje glasovale.

Sicer se ne zdi verjetno, da bi bil predlog o izključitvi sovjetske Rusije sprejet z vsemi glasovi, kar je potrebno, da postane polnomočen. Vsekakor bo Društvo narodov najbrže sprejelo ostro obsodbo postopanja sovjetske Rusije. V tem primeru pa računajo, da bo sovjetska Rusija sledila zgledom Japonske, Nemčije in Italije ter iz Društva narodov izstopila.

SOVJETSKI NAPAD NA VSEJ FRONTI

Poldrug milijon sovjetskih vojakov in 1000 letal napada malega, toda junjskega nasprotnika — Ljute borbe na vsej črti — Finci se hrabro branijo

Stockholm, 13. dec. s. (Exchange Telegraph) Po poročilih iz nevtralnih virov, kakor tudi iz sovjetskih in finskih vojni poročil je razvidno, da so sovjetske čete na vsej sovjetsko-finski fronti prešle v napad.

Finsko vojno poročilo sicer pravi, da so bili sovjetski napadi v Karelijski zemljski ožini odbiti z velikimi izgubami za sovjetov, o bojih v Kareliji pa omenja samo, da je v teku velika bitka, v kateri so imele sovjetske čete težke izgube.

Po nevtralnih poročilih so sovjetske čete znatno napredovale, po sovjetskem vojnem poročilu pa stoji na nekaterih točkah že nad 90 km zapadno od meje.

Finsko letalstvo je večeraj zopet bombardiralo glavno sovjetsko železniško progo južno od Murmanska ter jo baje razrušilo v dolžini več kilometrov.

Sovjetska vojska, ki operira na Finskem, šteje po nevtralnih cenitvah poldrug milijon moč. Sovjeti so poslali nadalje v boj okoli 1000 vojni letal.

Stockholm, 13. dec. s. (Reuter) Prodor sovjetske vojske proti Botniškemu zalivu je najnevarnejši iz severozapadnih smeri, zlasti po padcu mesta Sala. Tu groze sovjetske čete, da presekajo železniško progo, ki teče iz mesta Tornea proti severovzhodu. Po finskih poročilih sovjetsko prodiranje pri Soumsalmu ni tako nevarno.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 13. dec. AA. (Reuter) Včerajšnje uradno poročilo finskega vrhovnega poveljstva se glasi:

Na Karelijski ožini so bile večeraj borbe na vsej črti. Posebno ostre borbe so se vodile pri vasi Muole, kjer je sovražnik izvršil več napadov. Napadi so bili odbiti. Sovražnik je pustil ob naši bojni črti na stotine mrtvih. Več sovražniških tankov je bilo uničenih. Na vzhodnem bojišču je sovražnik izvršil več polkovnih prodorov naše črte. Pri Tolkari je bila velika bitka. Naše čete so zaplenile 27 teških streljnih, 28 lahkih streljnih in 13 streljnih pušk ter drug vojni material. V tej bitki so bili uničeni trije bataljoni sovražne pehote ter več tankov. Sovražnik je poskušal izvršiti napad s pomočjo težkega topništva tudi

pri Limoli, toda tudi ta napad je bil odbit. Na severnem delu vzhodnega bojišča se borbe nadaljujejo.

Helsinki, 13. decembra. AA. (Reuter) Sovražna letala so večeraj brez uspeha bombardirala Hirinsalmi in še nekatere otoke v Finskem zalivu. Finske letalske sile so izvršile več izvidniških poletov ter bombardirale sovražne črte. Na sovjetske čete so streljale s strojnimi puškami.

Sovjetsko vojno poročilo

London, 13. dec. AA. (Reuter) Sovjetsko poveljstvo je sporočilo snoči po radiu da sovjetske čete nadaljujejo napredovanje na vsem bojišču. Na sektorju Uhta so sovjetske čete zasedle neko vas 92 km zapadno od meje.

Strateški umik finske vojske

Curih, 13. dec. s. Poročevalec »Neue Zürcher Zeitung« iz Stockholma poroča, da namerava finska vojska izvršiti strateški umik na črto železniške proge Nurmes-Uleaborg. Od tam pa namerava potem podvzeti protiofenzivo. Morala finskih vojakov je izvrstna, ter so finski vojaški krogi prepričani, da bodo v boju proti sovjetom uspeli.

Evakuacija finskih otrok na švedsko

Helsinki, 13. dec. s. (Havas) Včeraj sta dospela v Helsinke bivši švedski zunanji minister Sandler in njegova soproga. Gospa Sandler je izjavila, da je prišla organizirati evakuacijo finskih otrok na Švedsko. Kraj in čas odhoda evakuacijskih transportov pa ne bo objavljen. 5000 švedskih dobin se je stavilo protovoljno na razpolago, da sprejme finske otroke v svoje domove.

Nemčija proti Finski

London, 13. dec. s. (Exchange Telegraph) Kakor poročajo iz nevtralnih držav, se pričel nemški obisti ovirati prevoz vojnega in drugega materiala za Finsko. Prve dni nemške oblasti transportno niso delale težav. Tudi nemške časopise se je sedaj postavilo popolnoma na stran sovjetske Rusije v njenem sporu s Finsko.

Iz notranje politike

ZA SVOBODOUMEN IN NAPREDNI VOLILNI ZAKON

»Hrvatski dnevnik« piše ob priliki nadaljevanja razprave o volilnem zakonu na seji ministrskega sveta med drugim: Mi Hrvati se v prvi vrsti zanimamo za naš hrvatski sabor, toda naš interes je velik tudi za skupni parlament, ker je tudi po naredbi o banovini ostalo še dosti skupnih zadev. Ne more nam biti vseeno, kakšne partnerje bomo imeli v skupnem parlamentu.

Svobodoumen in napredni volilni zakon je spričevalo politične zrelosti tako onih, ki ga izdelajo, kakor onih, ki se bodo na njegovem temelju poslužili svojih pravic. Časi so močni, in danes ne vemo, kaj lahko pride jutri. V tehkih časih more vsaka država uspešno meriti svojo moč samo tedaj, ako se naslanja na svoj narod, odnosno na svoje narode. Zato morajo ti imeti v parlamentu svoje prave zastopnike, avtoritativne ljudi, ki koreninijo v globini narodne duše in narodne zavesti. To so dejstva, na katera je treba vedno misliti, posebno pa še ob priliki novega volilnega zakona.

KMETJE NAJ BI IZVAZALI SAMI

Na sestanku sreskih poverjenikov z izvoznega področja živine, ki se je vršil v Zagrebu, je minister za trgovino in industrijo dr. Andres izjavil, da odloča sedaj pri izvozu živine 250 izvoznikov in 20 drugih. Rekel je, da želi ministrstvo v tej zadevi napraviti red, da bi mogel postati kmet privilegirani dobavitelj namesto 250 privilegiranih izvoznikov. — Na istem sestanku je govoril tudi dr. Maček, ki je med ostalim izjavil: Zdaj je vojna in se ne sprajše posebno, ali je volj vsi ali delci. Danes se more prodati vse. Dolžnost našega skupnega ministrstva za zunanjo trgovino je, da skrbi za te stvari ob priliki sestavljanja pogodb. Nedvomno bodo ti časi minili in poskrbeti bomo morali, da bomo sposobni izvažati prvovrstno živino, ako hočemo, da bomo obdržali svoja tržišča. Danes še nismo na tej stopnji, pa je prav sedaj čas, da moremo doseči to z nekaj truda in dobre volje.

ZA JUGOSLOVENSKO DRŽAVNO VZGOJO

Za nas je postransko vprašanje — pise »Narodni list« — ali je na neki srednji šoli imenovan ta direktor ali premeščen oni profesor... V tem pogledu se ne strinjamo s mišljenjem in stališčem onih »najboljevitih« Jugoslovenov, ki mislijo, da je jugoslovenska misel odvisna od ukazov ali ministrskih sklepov. Nas interesira, da bodo naši otroci po srednjih šolah vzgojeni tako, da bodo v svojih dušah čutili skupnost Srbov, Hrvatov in Slovencev in da bodo v svojih srcih čutili ljubezen do skupne domovine Jugoslavije. Da ostanemo pri tem dobri Hrvati ali Srbi, oziroma Slovenci? Naravno!

Ne glede na strankarsko življenje bi morali vsi: profesorji, starši in dijaki stremeti po enem cilju, ki je vklesan na plošči v počastitev Natka Nodila na splitski gimnaziji: »Sin ovoga grada — Natko Nodilo — um i srce — jedinstvu Hrvata i Srba — posveti.«

Ali naj poslušamo besede vklesane na pročelju splitske gimnazije ali naj odstranimo plošče in izbrisemo besede? Kaj pravijo na to v Beogradu in Zagrebu?

TEDEN JUGOSLOVENSKEGA SOKOLSKEGA TISKA

Uprava Saveza sokola kraljevine Jugoslavije je odredila teden tiska jugoslovenskega sokolstva v času od 10. do 17. t. m. V Beogradu je bila otvorena razstava sokolskih časopisov, brošur itd.

SPREMEMBA V UREDNIŠTVU »JUGOSLOVENSKE POŠTE«

Dosedanji glavni urednik »sarajevsko« Jugoslovenske pošte Radmilo Grgić je postal glavni tajnik Saveza sokola kraljevine Jugoslavije in urednik sokolskih publikacij. Vodstvo dnevnika je prevzel Hamid Dizdhar. Politična smer lista ostane nespremenjena.

ZA PRAVILNO REŠITEV DRAGINSKEGA VPRAŠANJA

Zvišanje cen ne povzroča samo povišanja med ampak tudi povečanje zasluska in dobička delodajalca. Delodajalec je namreč tudi sam konsument in kakor namščenci zaradi zvišanja cen zahtevajo večje plačo, prav tako želijo povečati delodajalec svoj zaslusček, čeč da so tudi oni konsumenti. Razen tega zahtevajo poleg nadomestila za vložen trud tudi dobiček za vložen glavnik, ki se na ta način seveda zvišuje. Zato je zvišanje plač samo palliativno sredstvo, ki ne vodi do nikakih trajnih koristnih rezultatov, ako ostane osamljeno. Treba je torej najti in uporabiti tudi druge sredstva — pise »Hrvatski dnevnik« — ki bi preprečevala gibanje v krog, katero nas niti najmanj ne oddaljuje od osrednje točke, a ta je v tem primeru — nesorazmerje med dohodki in izdatki. Kajti popolnoma vseeno je, ako prejema kdo dvakrat večje plačo, če pa se njegovi izdatki tudi dvakrat povečajo.

»RDEČI KRIŽ« NA HRVATSKEM

Banovinski odbor »Rdečega križa« v Zagrebu in v Splitu sta poslala glavnemu odboru v Beogradu predloge za spremembo statuta o »Rdečem križu« po posebnih navedbah, ki bi dali odboru za banovine Hrvatske avtonomijo. Banaka oblast v Zagrebu je tej akciji zelo naklonjena, kar razuma, da se bo delovanje društva močno razvilo v širokih slojih stanovstva in podobi.

